

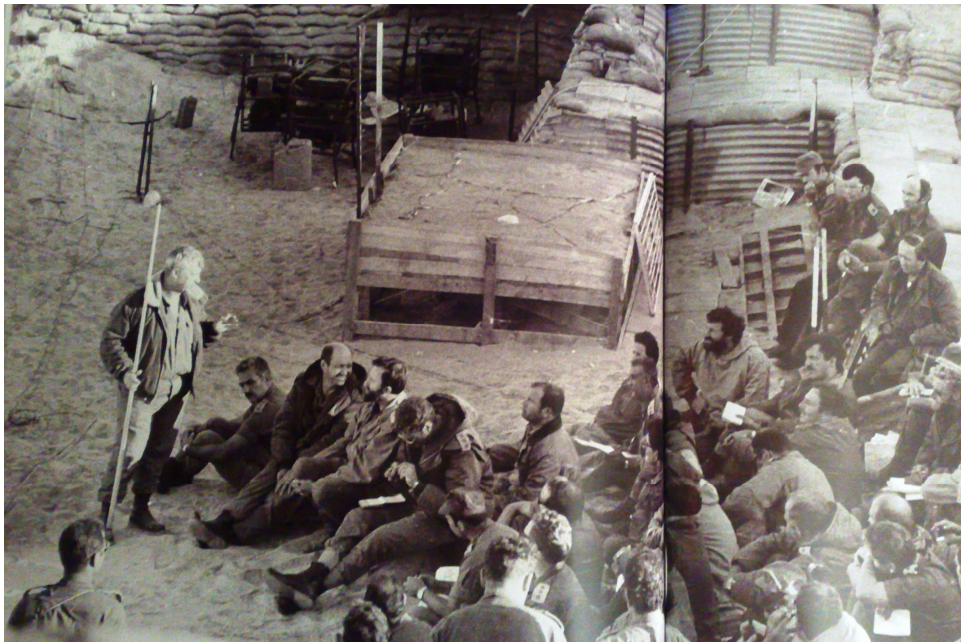
חטיבת השריון 421 בפיקודו של אל"מ חיים ארז, הייתה חטיבת שריון במילואים, שהתבססה על טנקי "מגח" (פטון M48A3). החטיבה, שהייתה מחטיבות המילואים הצעירות בצה"ל, הוקמה בין השנים 1972-1973 במסגרת אוגדה 143, ע"י בוגרי חטיבות הטנקים הסדירות באותה עת – 14 ו-401, אנשי סיני, לוחמים בעלי ניסיון לחימה, הותיקים – של מלחמת ששת הימים והצעירים – בוגרי מלחמת ההתשה. עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים, בעודה בתהליך ההקמה, הימ"ח שלה בשדה תימן, כלל רק כלים ואמצעים למפקדת החטיבה ולפחות מגדוד אחד.

ב-6 באוקטובר 1973, גויסה החטיבה ולוחמיה נשלחו ללקט את ציודם מיחידות צה"ל השונות, גדוד 1 (264) בפיקודו של רס"ן גיורא לב, התארגן על גבי טנקים של ביה"ס לשריון בג'וליס. גדוד 2 (599), בפיקודו של רס"ן עמי מורג, התגייס והצטייד בימ"ח בשדה תימן. גדוד 3 (257), בפיקודו של סא"ל שמעון בן שושן, התארגן על טנקים של קורס מפקדי הטנקים (קמ"ט) שישב במחנה שבטה וטנקים שהיו בטיפול בסדנא הגייסית - בג'וליס. ההצטיידות הייתה חלקית, ולטנקים רבים חסרו זיוד וציוד לחימה בסיסי כגון מקלעים ומשקפות.

למחרת בבוקר, החלו הכוחות לנוע על זחלים, ועם ערב התאגדו באזור טאסה שבגזרה המרכזית בסיני.

בבוקר ה-8 באוקטובר החטיבה הייתה פרוסה באזור מתחם "הברגה" ממזרח לגשר הפירדאן. לאור התראות על פריצה מצרית, הונחתה החטיבה לנוע לגזרה הדרומית. לקראת הגעתה לאזור המיתלה, התקבלה פקודה לחזור לגזרה המרכזית, ולהערך להגנה על ציר "טליסמן" (הכביש המוביל מאיסמעיליה לטאסה). עם התפרסותה על הרכסים השולטים על "ציר החת"מ", החל מגע עם האויב המצרי, שכלל יחידות חי"ר מתוגברות באמצעי נ"ט, ושלט בשטחים שכוננו במפת הקוד "מכשיר" ו"חמוטל". עם בוקר 9 באוקטובר יצאה החטיבה למהלך התקפי נוסף בגזרת "חמוטל". במהלכו הצליחה לחבור ולסייע בחילוץ אנשי מעוז "פורקן", שיצאו מן המעוז במסע לילי בין הכוחות המצריים לכיוון כוחותינו. ביום 10 באוקטובר עלו כוחות החטיבה על "חמוטל" מתוך כוונה לנסות לאתר ולהלץ נעדרים. ביום 11 באוקטובר, בלמו כוחות החטיבה, ניסיון של שריון מצרי, לחזור מצפון לגזרת החטיבה, בתפר בין אוגדה 143 לאוגדה 162.

ביום 12 באוקטובר, החל נוהל הקרב האוגדתי למעבר מהגנה להתקפה כולל צליחת התעלה ובו הוטל על החטיבה לרכז את כל אמצעי הצליחה ולהיות מוכנה לצלוח את תעלת סואץ.

בבוקר ה-14 באוקטובר החלו המצרים לקדם את דיוויזיות השריון על מנת להרחיב את שליטתם במזרח התעלה. החטיבה נערכה בגזרתה מול חטיבה 14 המצרית, מדיוויזיה 21. בקרב קלאסי של שריון בשריון הושמדו עשרות מטנקי החטיבה המצרית. בחטיבה נפגעו טנק אחד ונהרג מפקד טנק. תסריט זה חזר על עצמו גם בגזרות אחרות של האוגדה והפיקוד.

למחרת, ב-15 באוקטובר נערכה האוגדה למבצע הצליחה. על חטיבה 14 הוטל לכבוש את מתחמי "החווה הסינית" ולאפשר מסדרון תנועה לכוחות הצליחה, נקי מאויב. בעקבותיה, נערכה חטיבת צנחני המילואים 247 עם פלוגת טנקים ח' מהחטיבה, לצלוח עם סירות גומי את התעלה ולתפוס ראש הגשר במערבה. אחריהם, נערכה חטיבה 421 על ציר "עכביש", נכונה לגרור את אמצעי הצליחה אל התעלה, לצלוח עליהם ולפשוט לעומק הגדה המערבית. האמצעים שעמדו לרשותה היו "גשר הגלילים", דוברות צליחה ע"ג גלגלים מסוג "יוניפלוט" שהיו צריכים לגרור מכל רחבי סיני, ויחידת ה"תמסחים", בעלת הרכבים האמפיביים עם יכולת נשיאת רק"מ. במסגרת הקרבות הקשים שהתנהלו במשך כל הלילה, לפתיחת הצומת "טרטור- לקסיקון", נפגעו לוחמים רבים וביניהם שבעה מלוחמי פלוגה ח'. למרות מאמצי הגרירה שנמשכו כל הלילה, הדוברות לא הגיעו, והאמצעי העיקרי - הגשר - נקרע. עם שחר, התנתקו הכוחות הגוררים מהגשר הקרוע ונעו לאורך ציר "עכביש" שהיה מכוסה באש נ"ט מצרית - אל התעלה.

למרות כל התקלות, למרות הנפגעים, המשיכה החטיבה ליעדה.

הערך של דבקות במשימה – היה לעובדה.

בבוקר ה-16 באוקטובר 1973, בחצר שבין מעוזי "מצמד", על שפת תעלת סואץ, יחד עם חפ"ק מפקד האוגדה, התרכזו כוחות החטיבה שכללו 28 טנקים ו-8 נגמ"שים. יחד עמם יחידת ה"תמסחים", שהעבירה אותם אל הגדה המערבית. הטנק המוצג לפניכם, טנק המח"ט – עליו המח"ט – חיים ארוז וקצין האג"מ – צביקה קן-תור.

הכוח החטיבתי בפיקוד המח"ט, פשט לעומק של עשרות קילומטרים באדמת מצרים כשהוא משמיד בדרכו את בסיסי הטילים נגד מטוסים שהיו במרחב, ובכך פתח פרצה בחומת טילי הנ"מ שעמדה בפני חיל האוויר, כן השמיד כוחות משוריינים שהופנו מולו ומתקנים של הצבא המצרי. בתום הפשיטה, חזר להגן על ראש הגשר, כאשר הוא מקבע את נוכחותו של צה"ל ממערב לתעלה. פעולתו זאת, היוותה את המרכיב המרכזי ששינה את פני המלחמה בחזית הדרום.

באותו לילה, צלחו יתר יחידות החטיבה את התעלה. המצרים שעלו על הפריצה לגדה המערבית, הזרימו כוחות נגד ראש הגשר. יחידות החטיבה ניהלו קרבות נגד כוחות מצריים במחנות דור סואר, אבו סולטן ובמתחם "אורי" והרחיבו את ראש הגשר. עד להפסקת האש ב-24 באוקטובר העמיקה החטיבה בגזרה הצפונית-מערבית ממערב לתעלה, כשהיא שולטת במרחק כ-15 קילומטרים מדרום מערב לאיסמעיליה, על כביש קהיר - איסמעיליה. החטיבה החזיקה בגזרתה עד היום האחרון לפינוי צה"ל מהמובלעת שממערב לתעלת סואץ, במסגרת הסכם הפרדת הכוחות בין ישראל למצרים.

48 מלוחמי החטיבה נפלו במלחמת יום הכיפורים.